

Надежда и савременици

Збирка Надежда и савременици је прва збирка оформљена у фонду Уметничке галерије „Надежда Петровић”. Формирана је од слика Надежде Петровић и разних аутора - њених савременика које су биле у колекцији Одељења Уметничке галерије формираног крајем педесетих година у оквиру Народног музеја у Чачку. Оснивањем Уметничке галерије „Надежда Петровић” (1961. године), слике из тог одељења су пренете у галеријско власништво чиме је, на самом почетку рада, Галерија стекла свој основни фонд.

Збирку Надежда и савременици чине слике Надежде Петровић и слике њених савременика, у овом случају аутора рођењем или уметничким стварањем блиских времену стваралаштва Надежде Петровић и припадници нешто млађе генерације која се формирала на богатом искуству Надежде и њених следбеника. Збирка је смештена у временски оквир од 1900 - 1950. године. Поред Надеждиних слика, које настају до 1913. године, акценат је на радовима уметника који своја уметничка опредељења и стваралачку зрелост достижу у годинама између два светска рата или на ауторима који у наведеном периоду тек започињу свој уметнички опус. Циљ тадашње откупне политике (шездесете године XX века), био је да се збирка обогати делима уметника старије генерације (рођених крајем XIX и почетком XX века), који данас чине основни део збирке Надежда и савременици.

Историјски и уметнички гледано, у збирци су заступљени аутори који су на почетку прошлог века били иницијатори промена и језгро српске модерне уметности. Чињенице да се већина њих школовала у Минхену и да им је основна преокупација третирање проблема светлости може допринети одређеној јединствености погледа на збирку, али ипак стоји да аутори заступљени у овој збирци припадају различитим правцима и поетикама те је отуда и збирка стилски разнородна. Тематски дела из збирке су такође хетерогена, иако хронолошки стоје заједно, па је отуда немогуће одредити њену јасну физиономију. Њена физиономија се преваходно може одредити преко аутора заступљених у збирци. Са друге стране, узимајући у обзир да је свако уметничко дело резултат индивидуалног напора у одређеним историјским, друштвеним социјалним условима, критичко расветљавање и давање вредносних судова о збирци могуће је на основу сагледавања и вредновања појединачних радова. Без обзира на један фрагментаран приказ и преглед аутора, идеја и остварења модерног српског сликарства прве половине XX века, без двојбе се може говорити о сагледавању најбитнијих праваца и уметничке проблематике тог времена.

Збирка Надежда и савременици садржи 48 слика од 25 аутора. Са највише радова је заступљена Надежда Петровић (12 слика). Поред тога доста радова има и од тзв. Ратних сликара - сликара учесника Првог светског рата. Уз позната имена српске ликовне сцене у збирци се налазе два рада словеначких уметника, Надеждиних пријатеља из времена оснивања ликовне колоније

Никола Бешевић, *Кућа цара Петра Великог у Талину*

мирљиво - да стилски своје сликарство потпуно окрене савременим европским токовима (експресионизму, фовизму и импресионизму), али да, истовремено, по тематици остане скоро искључиво национални сликар.

Миљана Рацковић

Уметничка галерија „Надежда Петровић”

Меморијал Надежде Петровић је основан 1960. године као подсећање на изузетно уметничко и патриотско дело Надежде Петровић (Чачак, 1973 - Ваљево, 1915) и њено ангажовање око организовања Прве југословенске уметничке изложбе из 1904. године. Годину дана након тога основана је Уметничка галерија „Надежда Петровић” која је, од Општине Чачак, преузела организацију Меморијала, данас најстарије континуиране ликовне манифестације у земљи (до сада приређено 26 бијеналних изложби). Полазећи од основних уметничких и животних принципа Надежде Петровић, Галерија се, од самог оснивања, трудила да ликовној публици презентује аутентичне ликовне и визуелне концепције, што је и Галерију и град Чачак издвојило у сам врх југословенске и српске ликовне сцене.

Осим намере да публици прикаже актуелну ликовну сцену, Галерија се определила и за формирање сопственог уметничког фонда тако да је врло брзо (већ током шездесетих година

прошлог века) прерасла у установу савремене уметности музејског типа и делује по свим принципима музеолошке праксе. Фонд Галерије чини 1500 експоната смештених у шест збирки: Надежда и савременици, Југословенска уметност друге половине XX века, Савремена уметност, Спомен-збирка Божића Рисимовића Рисима, Збирка цртежа и карикатура Пјера Крижанића и Легат породице Божићара Продановића.

Од експоната из збирки Југословенска уметност друге половине XX века и Савремена уметност оформљена је 2005. године нова Стална поставка, посетиоцима доступна током године. Слике Надежде Петровић стално су изложене у Надеждиној Спомен-соби (12 слика и лични предмети). У згради Спомен-збирке Божића Рисимовића Рисима презентује се стална поставка радова овог значајног српског уметника друге половине XX века. У току су активности везане за

Надежда Петровић,
Портрет старице (Милевица Петровић)

стављање у функцију галеријске зграде у Господар Јовановој 9 за сталну поставку радова из легата Боже Продановића. Од 2012. године Галерија припрема програме и активности посвећене чувеној српској глумици Соњи Савић везано за поклон-заоставштину њене породице под називом Соњина кућа.

Поред Меморијала Надежде Петровић, Галерија организује и друге изложбе текуће продукције: самосталне, групне, студијске, проблемске, историјске, едукативне...; приређују се и друге врсте програма: промоције, презентације, семинари, ликовне и стручне радионице, филмске пројекције, књижевне вечери, концерти, дебате и сл. Активно сарађује са музејима, галеријама и институцијама културе из целе Србије и региона. Врло важан сегмент делатности је и издавачка делатност. Осим каталога изложби, Галерија периодично објављује каталоге збирки, књиге, студије и монографије као и мноштво разнородног рекламног материјала. Стручни радови везани за делатност Галерије приређују се у часопису „Наслеђа” (први број изашао 1995. године, до сада приређено шест издања), док се популарна дела из ликовне уметности, од 2006. објављују у едицији „Равнотежа” (до сада објављено пет свезака).

Списак слика

1. Никола Бешевић, *Кућа цара Петра Великог у Талину*, 1924, уље на шпер-плочи, 48x68 cm
2. Фердо Весел, *Надежда Петровић слика у Сићеву*, 1912, пастел, 41x28 cm
3. Бета Вукановић, *Пралећни дан*, 1923, уље на платну, 49x39 cm
4. Живан Вулић, *Поглед на Београд*, 1951, уље на платну, 42x51 cm
5. Драгомир Глишић, *Пралеће у предграђу*, уље на платну, 63x65 cm
6. Видосава Ковачевић, *Портрет жене са шеширом*, 1912, уље на платну, 46x34 cm
7. Видосава Ковачевић, *Портрет девојке*, 1913. (?), уље на платну, 47x37 cm
8. Пјер Крижанић, *Растко Петровић*, акварелисани цртеж (карикатаура), 41x32 cm
9. Ана Маринковић, *Пејзаж-студија II*, 1935, уље на платну, 37x48 cm
10. Живорад Настасијевић, *Улица кардинала у Паризу*, 1921, уље на платну, 62x50 cm
11. Живорад Настасијевић, *Портрет учитеља Бранислава Обрадовића*, 1912, уље на платну, 49x35 cm
12. Драгољуб Павловић, *Горничевски вис*, 1916, уље на платну, 57x80 cm
13. Лепосава Ст. Павловић, *Карловачка гимназија*, 1948, уље на дасци, 59x80 cm
14. Михаило Петров, *Велики затон код Дубровника*, 1947, уље на платну, 73x92 cm
15. Михаило Петров, *Севски мотив*, 1933, линорез, 13x18 cm
16. Миодраг Петровић, *Голубац*, уље на платну, 29x54 cm
17. Надежда Петровић, *Воденица*, 1901, уље на картону, 37x52 cm
18. Надежда Петровић, *Баварац*, пре 1900, уље на картону, 49x39 cm
19. Надежда Петровић, *Баварац са шеширом*, 1900, уље на картону, 56x37 cm
20. Надежда Петровић, *Призренка (Циганка)*, 1905, уље на картону, 65x50 cm
21. Надежда Петровић, *Жена са дететом*, око 1905, уље на картону, 66x48 cm
22. Надежда Петровић, *Девојчица у белом*, око 1906, уље на картону, 48x48 cm
23. Надежда Петровић, *Портрет седе жене*, 1907, уље на картону, 55x45 cm
24. Надежда Петровић, *Портрет старице (Милевица Петровић)*, 1909, уље на картону, 32x23 cm
25. Надежда Петровић, *Море*, око 1910, уље на картону, 33x41 cm
26. Надежда Петровић, *Стари шефран у Призрену*, 1913, уље на картону, 23x37 cm
27. Надежда Петровић, *Грачиница*, 1913., уље на картону, 35x47 cm
28. Васа Поморишац, *Улица Максима Горког у Београду*, 1949, уље на платну, 80x59 cm
29. Ђорђе Поповић, *Портрет Јаше Продановића*, уље на платну, 80x64 cm
30. Иван Радовић, *Аутопортрет*, уље на платну, 52x43 cm
31. Хинко Смеркар, *Портрет Надежде Петровић*, 1912, бојени цртеж, 33x22 cm
32. Боривоје Стевановић, *Јесен на Топчидерском брду*, уље на платну, 59x77 cm
33. Драган Ђирковић, *Купола манастира Манастија*, 1934, акварел 48x34 cm
34. Милица Чађевић, *Пејзаж из Врњачке Бање*, 1936, акварел, 23,5x30,5 cm
35. Сава Шумановић, *Пејзаж*, уље на платну, 54x65 cm

Живорад Настасијевић, Улица кардинала у Паризу

Издавач: Музеј рудничко-таковског краја
За издавача: Милош Николић
Аутор поставке: Тања Гачић
Дизајн каталога: Радојко Петровић; Штампа GoldTowerTrade